

Pražské střední školy začínají testovat unikátní výukový projekt o finanční gramotnosti, může pomoci výuce v ČR

14.3.2024 - Michal Janovský | Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Hlavním cílem projektu je výrazně zlepšit úroveň finanční gramotnosti mezi žáky středních škol. Tento ambiciózní záměr nejenže směřuje k poskytnutí nezbytných znalostí a dovedností pro zodpovědné a efektivní nakládání s osobními financemi, ale také aspiruje na širší dopad - zvýšení finanční gramotnosti v domácnostech prostřednictvím informovanosti a zkušeností, které žáci SŠ přinesou domů.

„V dnešní době přebytku nabídky a sounáležitosti s autoritami, jako jsou influenceři apod., je nezbytné, aby mladí byli schopni odolat impulsivnímu nakupování, které může vést k zadlužení, finančním problémům a dluhovým pastem. Vzdělávací programy na středních školách by měly studenty vybavit dovednostmi a znalostmi, které jim pomohou rozpoznávat a řešit tyto výzvy, a zároveň klást důraz na zodpovědné finanční plánování a rozhodování,“ říká pražský radní pro oblast školství, sportu a volného času Antonín Klecanda, který nad projektem převzal záštitu.

Také šetření provedené Českou školní inspekcí (ČŠI) v roce 2023 ukázalo, že téměř polovina učitelů středních škol volá po metodické podpoře a učebních pomůckách v oblasti finanční gramotnosti. Právě to jim může tento projekt poskytnout, jelikož pro středoškolské pedagogy připravil metodickou i materiální podporu, kterou nyní postrádají. Speciálně vyvinutá interaktivní výuková média pro ně zpracoval spin-off FutureBooks Pedagogické fakulty UK. To vše má za cíl nejen osvětlovat, ale i aktivně podporovat vzdělávací proces na všech úrovních, a tím zvýšit kvalitu a efektivitu finančního vzdělávání.

„Interaktivní výuková média obsahují kromě učebních textů a podpůrných multimédií, jako jsou fotografie, obrázky, animace a videa, i prvky, díky nimž udrží žáci svůj zájem o téma. Publikace tak neslouží jen k pasivnímu přijímání informací, ale naopak žáky během výuky aktivně zapojují do procesu vzdělávání pomocí her, úkolů, cvičení, interaktivních grafů či animací. Chceme naplnit Komenského ideu škola hrou,“ vysvětluje Igor Červený, vedoucí oddělení pro podporu distančního vzdělávání PedF UK a projektový koordinátor spin-offu Futurebooks.

Přestože podobné iniciativy existují, je nutné poznamenat, že jsou zaměřeny primárně na žáky základních škol. „Projekt se liší svým specifickým zaměřením na střední školy, a pokrývá tak vzdělávací mezeru v této oblasti. Jeho unikátnost spočívá v aplikaci multidisciplinárního přístupu a v cílení na starší a pokročilejší žáky, kteří stojí na prahu dospělosti a čelí složitějším finančním rozhodnutím. Na druhou stranu je v interaktivních výukových médiích použit jazyk a příklady vhodné pro mladou generaci,“ zdůrazňuje Lenka Švecová, vedoucí ústavu ekonomiky a managementu na VŠCHT Praha.

Rozdíl ve vzdělávání finanční gramotnosti mezi základními a středními školami je totiž podstatný. Reflektuje různé věkové skupiny, kognitivní schopnosti a společenské role, které žáci obou typů škol zastávají nebo budou zastávat. Zatímco vzdělávací programy zaměřené na základní školy často kladou důraz na základní principy nakládání s penězi, úspory a jednoduché finanční transakce, výuka finanční gramotnosti na středních školách musí být podstatně hlubší a komplexnější.

Pro žáky středních škol je klíčové, aby jejich vzdělání v oblasti finanční gramotnosti zahrnovalo nejen

praktické dovednosti v nakládání s penězi, ale také hlubší porozumění ekonomickým a právním principům, které formují finanční systém. Absolventi středních škol by měli být schopni chápat smluvní vztahy, legislativu týkající se financí, rozpoznávat nekalé obchodní praktiky a být si vědomi svých práv a povinností jakožto občanů a voličů České republiky. (Absolvent SŠ má naplňovat standard finanční gramotnosti občana ČR.) Dalším důležitým aspektem finanční gramotnosti pro střední školy je rozvoj zdravých postojů k penězům, zejména v kontextu odložené spotřeby a nepodléhání okamžitým impulsům.

Ústav ekonomiky a managementu na VŠCHT Praha se úkolu zhostil ze tří důvodů. Prvním a klíčovým faktorem je multioborový tým odborníků, kterým disponuje. Tento tým zahrnuje široké spektrum expertů – od specialistů na finance a peněžní trhy, ekonomů přes odborníky na ochranu spotřebitele až po psychology a sociology. Taková rozmanitost umožňuje komplexní přístup k výuce finanční gramotnosti, který nejen pokrývá technické aspekty financí, ale také zohledňuje sociální a psychologické faktory ovlivňující finanční rozhodování a chování. Schopnost propojit teoretické znalosti s praktickým využitím v reálném světě je zásadní pro efektivní vzdělávání v této oblasti. Za druhé angažmá v projektu finanční gramotnosti pro střední školy reflektuje tzv. třetí roli vysokých škol. Tato role, vedle vzdělávací a výzkumné činnosti, zdůrazňuje společenskou odpovědnost vysokých škol a jejich zapojení do veřejného života. Projekt finanční gramotnost tak představuje příklad, jak může vysoká škola přispívat k řešení společenských výzev a podporovat rozvoj komunit, v tomto případě posilováním finančního vzdělávání mezi mladými lidmi. Za třetí projekt nabízí příležitost pro VŠCHT prohloubit své vztahy s komunitou a posílit svůj vliv ve společnosti.

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze je přirozeným centrem prvotřídního vzdělávání a výzkumu v oblastech chemie a potravinářství. Patří mezi největší tuzemské instituce zaměřené na technickou chemii, chemické a biochemické technologie, materiálové a chemické inženýrství, potravinářství a výživu, životní prostředí, nově také ekonomiku a management.

Škola s vynikajícím mezinárodním renomé a špičkovým přístrojovým vybavením otevírá každému studentovi možnosti zapojit se do vědeckých projektů dle vlastního výběru, umožňuje zahraniční stáže a je následně vstupenkou k prestižnímu, dobře ohodnocenému uplatnění doma i v zahraničí. Škola je charakteristická rodinnou atmosférou se silným vztahem mezi pedagogy a studenty. I díky tomu VŠCHT Praha patří mezi 600 nejlepších světových univerzit (dle žebříčku QS World University Rankings 2024, v individuální podpoře při vzdělávání a přirozeném zapojení studentů do výzkumu obsadila VŠCHT dokonce 35. místo na světě a první v Česku.

<https://www.vscht.cz/popularizace/media/tiskove-zpravy/2024/financni-gramotnost>